

AKATAPPA

Şubat 2022 - Sayı 266

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Yeprem TÜRK

Hüseyin ALEMDAR

U

Mutluluk adına kaç dakikamı hatırlarım dünyada.

Mutluluk, güzel çarıktı da ben giyemedim galiba.

Keyfe arazi verdim, evler çattım, yine de durmadı yanımda.

Acının mili elinde dolaştı hayat bezimin her yerinde. Zaten ben de benzetmedim onun yaptığı şeyi nakıştan başka şeye.

İçimde ebedi güzellikler vardı, hepsi birer gökçe geyik. En çok onlara acıdım. Bedenleri şimdi avcı oklarıyla çizik çizik. Yaratılış müziğim, içimde tozu dumana katar bir kısraktı. Ezgisi, ruhumun kayalıklarında yankılanan, Rahmet'in gül beyaz sesiydi. Geçenlerde hissettim. Gönlümün ovasına aksak, topal indi.

Birikimim genelce kayıp. Gene de iyi mi, kötü mü düşünmedim bahtı. Varsaydım bunlar, kaderin benim için yaratılış ırmağına bıraktığı gönderiden çıktı.

Yer yüzü bir fırındı, beni pişirdi.

Bilmiyorum, dünyada hep mutlu ve kayıpsız varlık var mı? Tabiatı daha fazladır yitim ve acı. Az görmedim açıklıktan bağırان hayvanları. Görün asfalt kenarındaki şu papatyayı, susuzluktan, özleminde su buharı burak gibi yükseliyor yukarı. Dilerim ona, tıpr tıpr düşen yağmurlar yapar Tanrı'sı.

Hiç inanmadım, yaşamın pişirmedığı insanın mutluluk gördüğüne. Mutluluk, varlığın varoluş tarzında: Çile içinde çileye alışmak ve ulaşmaktır ondan gelen lezzete. Kudretin şenliği entropide. Böylesi bir acı, güzellik ağrısı.

Ama varlığımın iç ıssızlığı, olur dertlerimin biraz ilacı.

Orası, Rabbim ile baş başa kaldığım tecelli çayırı. Benim için bir gönül tatili. Ömrümün ihanete, kötülüğe kapalı yeri. Onun serin yeli var bahtımın ferah akışında.

Önümüzdeki günlere de boş veriyorum. Belki ömrümce, doğrularımın hasadını bekliyorum: Az huzur diliyorum. Sabır yiyorum. Göğüs tasımdan su içiyorum. Çalışıyorum güneşin doğmasını kazanıyorum

İKİ GÜNAH

*Başka gözleri olmayanlar göremezler ki
F. H. Dağlarca*

Kalbimi ele veriyor yüzüm
şirir ki Hüseyin kelamı kalbim yüzüm
iç içe iki sevap iki günah
kendim olurum yüzümdeki dinde
yüzümün bir yarısı balık gözü sinema
bir yarısı kedi gözü şiir
kalbi göz sevmeyi de ölmeyi de
en iyi ben bilirim

Kalbim gibi pirüpak günahlarım
bende başlar bende ölür dua dudaklı sevgilim
sevgilim sayesinde korur beni merhametimin
sevap günah defterimi içime atmışımıdır
dur durul bak bana
her sırrım alnımdaki aynada

Sussam da konuşsam da
ele verir beni yüzümdeki iki göz
gözden çok kuyudur o iki göz--
insan kalbiyle ölür de
kalbiyle öldüremez ah be Züla--

gözlerin değildi onlar elbet, hiç değil
ikimizi birden sinema matinesinde öldüren
ucu sivri göz bıçağın sahi şimdi nerde!

Kalp zaman Yeşilçam, 9 Ocak 2022

Serdar Abay, Gülçin Yağmur Akbulut, Hüseyin Alemdar, M. Mazhar Alphan, Sevda Altınkaya, Talat Avcı, Cansu Aydın, Ali Asker Barut, Dilek Bayram, Fuat Çiftçi, Ejder Demir, Deniz Dengiz, Muzaffer Develi, Ahmet Şerif Doğan, Fatoş Durmaz, Seda Eriş, Gazanfer Eryüksel, Seyit Filizkol, Oğuzhan Gündüz, Volkan Hacıoğlu, Süleyman Berç Hacı, Nihan Işiker, Nevzat Konşer, Lokman Kurucu, Salih Mercanoğlu, Arif Mete, Mustafa Oğuz, Yunus Emre Öksüz, Hüseyin Peker, Mehmet Rüzgar, Esra Ünal Sağlık, Halil Şahan, İbrahim Tığ, Mehmet Mümtaz Tuzcu, Yeprem Türk, Ümit Yıldırım, Ahmet Yılmaz, İsmail Güney Yılmaz, Reha Yünlüel.

EVRENİN BÜYÜLÜ SEVGİSİ: “AY IŞIL’A SİĞİŞMİŞTİ”

Halil ŞAHAN

(Didem Madak, *Grapon Kâğıtları*, sf. 13, 14, 15 ; Metis Yayınları, 6. Basım, Aralık 2013)

Işıl çocuktu o zaman, ben de öyle
Mevsim kesin yazdı, karpuzdan feneriyle
Hani her çocuğu başka bir çocuğa
Yaklaştıran bir şarkı vardır ya
Kıyıya yanaşan bir gemi gibi.

O akşam ay Işıl’a sığışmıştı, Işıl çocukluğuna,
Çocukluğumuz mor bir zambağa
Hani her çocuk zaman zaman
Kendini mor bir zambağın içinde düşler ya
Sonra iki çocuk birbirine gülümser, sonra
Zambağın içine bir çiy tanesi düşer

Koşuşan iki ateş gibi konuşmuştu
İki küçük geveze gece sineğiydik
Düşlerimiz el ele tutuşmuştu,
El ele tutuşmuş iki kelebek gibi.
Gidecektik, kaçacaktık buralardan
Uzak ülkeler düşlemiştik.
Büyük gemiler yüzmüştü ruhumuzda
Ben Işıl’ın yelkenini üflememiştin
Bensiz uzaklara gitmesin diye
Pirinç taneleri savurmuştuk havaya,
Grapon kâğıtları, konfetiler...
Fener alayı geçmişti gözlerimden
Işıl sevinçle alkışlamıştı.

Bir daha hiç ay Işıl’a sığışmamıştı.
O akşamki gibi, o akşamki kadar büyük
Siyah saçlı bir mucizeydi sanki ay
Ateşe atmıştık biz onu
İnce ve beyaz bir kemik gibi
Susmuştuk, peygamberler inmişti hayatımıza,
donuk fotoğraflar, yalanlar, kitaplar...
Susmuştuk, bir baykuş
Kapı aralığına sıkışmış bir ruh gibi bağırmıştı
Susmuştuk, bir daha hiç
Ay Işıl’a sığışmamıştı.
Ayın yerinde kara bir delik kalmıştı.

Didem Madak

İlk dize bir öykülemeye giriş: “Işıl çocuktu o zaman, ben de öyle”. Demek ki Işıl da anlatıcı da artık çocuk değiller. Belli ki çocuklukları epeyce gerilerde kalmış. Ama aylı bir geceyi unutmamışlar.

Anlatıcı dediğim kişi, aslında şairimizin kendisi, Işıl da kardeşi olabilir.

Öyküleme söylemi, ikinci dizede de belli ediyor kendini: “Mevsim kesin yazdı, karpuzdan feneriyle”. Bu dizedeki “kesin” tümlecine yakından bakalım. Şairimiz, “kesin” deme gereği duyduğuna göre, mevsimin yaz olup olmadığından pek emin değil. Gene de hem okunu hem kendini kuşkuda bırakmak istemiyor; “karpuzdan fenerden” söz ediveriyor. Karpuz bir yaz meyvesi olduğuna göre...

Ve bu iki küçük kız çocuğu bir yaz gecesinde kendi evrenlerinden kopup birbirleriyle bütünleşiyorlar. Koskocaman bir ayın çekim alanında olağanüstü mutluluklar yaşamaya başlıyorlar.

Şairimiz, ikinci bölümde yavaş yavaş Işıl’ı öne alıyor ve öykülemeyi onun üzerine kurmaya başlıyor. İkinci bölümün daha ilk dizesinde belirgin bu: “O akşam ay Işıl’a sığışmıştı, Işıl çocukluğuna.”

Önce bu dizedeki “sığışmak” sözcüğünü ele alalım. Aynı sözcük şiirin başlığında da var. Anlaşıyor ki, ay ve sığışmak, şiirin belirleyici öğeleri.

Sığışmak; TDK’nin Türkçe Sözlük’ünde (7. Basım, 1982) ; “ancak sığmak, güçlkle sığmak” diye açıklanmış. Elbette, “sığışmak” burada değişmeceli (mecazi) bir anlamda. Sonraki dizelerde görüleceği gibi, iki kız çocuğu o gece gökteki koskocaman aydan etkilenip büyüleniyorlar.

Şairimiz, sığışmak sözcüğüyle gökteki ayın çok büyük göründüğünü, ama ufacık çocuk Işıl’ın onun yarattığı büyüğü güzelliği algılayabildiğini anlatıyor. Bu şiirde, hiçbir imge, tek boyutlu değil, o nedenle de ay bu dizede ve başlıkta kişileşerek çocukların arasına karışıyor, onların oyun arkadaşları oluyor. Zaten sığışmak sözcüğündeki işteşlikte de var bu; sığışmak karşılıklı yapılıyor. (Prof. Dr. Vecihe Hatipoğlu, sığışmak sözcüğünü TDK yayını Türkçenin Ekleri kitabında işteşliğe örnek gösteriyor. ‘1974’)

Şairimizin ikinci bölümüne dönelim ve ilk dizesinin ikinci yargısına bakalım: ‘Işıl’ın çocukluğuna’ sığıştığı belirtiliyor. Öyleyse Işıl, aya değil, çocukluğuna sığınıyor Bu durdum işteşliğe aykırı gibi görünüyor. Hayır, işteşlik kalkmıyor; burada bir çağrışım kanalı daha devreye giriyor; aydan etkilenen Işıl’ın çocukluğunu daha derinden, daha büyüğü, daha unutulmaz yaşadığını düşünüyör okur. Daha sonraki dizelerde apaçık sergilenmiş bunlar;

“Çocukluğumuz mor bir zambağa

Hani her çocuk zaman zaman

Kendini mor bir zambağın içinde düşler ya”

Ayın yarattığı büyüğü ortam, görünüm iki kız çocuğunu birbirine yaklaştırıyor. Aralarındaki sevginin, dostluğun, kardeşliğin arttığı görülüyor. Birbirlerine gülümsemeleri okuru bu düşünceye götürüyor. İki küçük kız çocuğu artık “mor bir zambağın içinde”ler. Büyüğü bir düşler evrenindeler.

Sanırım, şairimiz okunu somut yaşamdan bütünüyle koparmak istemiyor. Bunu, son dizede “zambağın içine bir çiy tanesi düşürerek” yapıyor. O çiy tanesinin iki küçük kız çocuğunu neşelendirdiğini, onu görünce serin çığlıklar attıklarını düşledim nedense.

“Grapon Kâğıtları” ndaki sıralamaya göre, üçüncü bölümdeyiz. Bu bölümde iki küçük kız çocuğunun aylı gecede neşeleri, sevinçleri, düşleri örnekleniyor. Ateş gibi konuşuyorlar, iki geveze sinek gibiler. Aynı düşleri yaşıyorlar; örneğin gemilere binip uzak ülkelere gidiyorlar.

Burada bir ayrıntı beni bir hayli düşündürdü. Şairimiz Işıl’ın düşsel yolculuğa tek başına gitmesini istemiyor. Bunu “Ben Işıl’ın yelkenini üflememiştin” eğretilmesiyle dile getiriyor. Düşündüm de bu bir kıskançlık olamaz. Işıl’ı öylesine çok seviyor ki, onu yitirmekten korkuyor ve bunu engellemeye çalışıyor. Sanırım öyle.

Bölümün sonlarına doğru; “Pirinç taneleri savurmuştuk havaya / Grapon kâğıtları, konfetiler...” deniyor. “Havaya pirinç taneleri savurmak” Çin’i çağrıştırdı bende. Sanırım bizim düşçüler oralara gitmeyi konuştular aralarında. Ama “Grapon kâğıdı, konfetiler” sözleri, düğün nişan gibi törenleri akla getiriyor. Demek ki iki kız çocuğu, ay ışığının büyüğü ortamında bunları da düşünmüşler.

Geldik son bölüme:

Bu bölümde, büyü bozuluyor. Ay Işıl’a bir daha sığışmıyor. Betimleyici anlatımlı, “O akşamki gibi, o akşamki kadar büyük” dizesi; Işıl’ın ayı bir daha büyük, etkileyici görmediğini yansıtıyor. Ayda bir değişiklik olamayacağına

**BİR AYNANIN BUĞUSUNA
İKİLİKLER VII****küçük İskender**

Ahğ! Bir dağdan saçlarının perçemine düşerken kapkanlı bir ay, yeisten bir elbise giyiyor kalbin İskender
Senin yüzün eskiyen bir yaza dönüp bir büyük güzü çünkü
tekrar tekrar yenilen bir halk için Över

Yara

bir çocuğun dizinden akan kanla* yazdım aynaya gülüm;
unutma aşk vardır ve saklandığı kabuğun altında durmadan
sayıklar bunu yara!

* *küçük İskender*

Göge Bakarken

Göge bakarken bir göğün altı oluyorum
En çok da oğul oluyorum bir annenin yüzündeki sonbahara

Vasiyet

Ölürken aklımda yaşamak diye bir şiir olur
Onu da vasiyet diye kalan şair dostlar okur

Bir Aynanın Buğusuna Kederi

Kırk aynaya gösterdim kırk ayrı aynaya yazdığım kederi
Silik, okunmuyor hiçbir; kalbin mürekkebi ile yazmış
geçmiş işte şairi

göre, onu algılayan iki kız kardeşte bir değişiklik söz konusu demektir. Gelen dizede, “ayın siyah saçlı” olarak betimlenmesi, bizi bir acı, bir felaket düşüncesine götürüyor. Ayın “ince bir kemik gibi ateşe atılması” felaket sanısını güçlendiriyor. Ölümü çağrıştıran başka ayrıntılar da var: Hayatlarına peygamberler inmesi, bir baykuşun kapı aralığına sıkışmış bir ruh gibi bağırması birer ölüm imgesi bence.

Ve; ay bir daha Işıl’a sığılmıyor; çünkü “Ayın yerinde kara bir delik kalıyor.”

Aylı bir gecede, “Işıl çocuktu o zaman, ben de öyle” diye başlayan şiir, “Susmuştuk, bir daha hiç/ Ay Işıl’a hiç sığılmamıştı. / Ayın yerinde kara bir delik kalmıştı.” diye bitiyor.

Bilindik bir öyküleme yapısı var şiirin: giriş, gelişme, sonuç. Şiir net biçimde izlek ve konu bütünlüğü taşıyor. Son bir yılda incelemeye çalıştığım günümüz şairlerinin şiirleri içinde işlevsel, örgütsel bütünlük bakımından tek örnek “Ay Işıl’a Sığılmıştı”.

Örgütsel bütünlüğü eskiden beri çok önemsiyorum. Elbette, bu, sanatın en önem kuralı. Ama günümüzde dağınıklığa, kopukluğa da estetik bir boyut kazandırma çabaları var.

KARYA

İyi ki İlhan Berk yazmış Karyalılar’ı okuduk
Bir sürü dövülecek adam
Şimdi yola koyuluyoruz biz
Barbaros Kılıç Ali Turgut Reis
Teknemiz dolu şarap kan kardeşimiz deniz
Cem olduk aşk içinde çünkü gece
Bir kıyıyla yattık çoğaldık
Biraz orman biraz kuşluk biraz enginar
İsterdik başka söylesin tarih
İsterdik annelerimiz lir
Şu imge ne kadar uluyakıt ne kadar eli kıt
Ne kadar da tanıdık bize Karya
Elimizle koymuş gibi bulduk
Bir sürü sevicecek adam
İyi ki İlhan Berk yazmış can ciğer dost olduk

Sevda ALTINKAYA**HAM KONUK**

“Beni kalbi kırıkların yanında ara!”
(Ebû Nuaym, *Hilye*, II, 364.)

Sen bilmiyorsun, hiç bilme
Bütün kuşlar yetimdir büyüdüğünde

Duvarları çatlayan evler
duyulmamış bir şarkıyla eşlik eder hüzne
Her boyun bir gün eğilir
sarışın bir bahara veda ederken
Bir asırlık yoldur evle sokak arası
işsiz babalar eve döndüğünde

Sen ağrısız rüzgârlardan sonra dağılırsın
Karşında kimsesizliğin resmi vardır
Sormadan anlatılmış bir hatır için ağlarsın
Dönüşleri andıran zamansız bir vakittir işte o gün
Cansız odaların içinden kurgusuz kadınlar geçer
Bir elim kandadır seni gördüğümden beri
Korkularımın zalim koşulları kuşatır, günbegün

Sen bilmiyorsun, hiç bilme
Her merhamet mahcuptur, bir kalbi yendiğinde

Uçurtması yere düşmüş çocuklarla söyleşirsin
Gözlerinde ayrılığın acımsı tadı kamaşır
Yanmayan lambaların eşlik ettiği perdesiz evlere benzer yüzün
Kabahatsiz iç çekişlere ismin karışır
Nüfusu azalan kasabalarda, hükmü devam eder güzün
Yüreğinde bir şeyler sıkışır, geçim sıkıntısı derler
Naylon iplikle dikersin kışın açılmayan çıgırları

Sen bilmiyorsun, hiç bilme
Bir yokluk vakti gelmiştin bana, çekinme

Kasım, 2021

BİR ŞİİR YILLIĞI VE ÖTESİ

Hüseyin PEKER

Yeprem Türk, "Türk Şiiri 2021 Yıllığı" adlı şiir çalışmasına hayli cüretkâr sözlerle başlıyor. Önsözünde tartışmaya açık sözler dikkat çekiyor: "Bu yüzyılın başında şiirimize katabileceğimiz uzak şiir adalarında birikimler vardı: Nev Yunanilik, Fransız ve İngiliz, Latin-Amerika Şiiri v. Türk Şiiri, bu etkilerden büyük bir birikim ortaya çıkardı. Ama geldiğimiz şu nokta itibarıyla şiirimize bir çeşit ilham veren bu yenilikler ve kaynaklar tükendi. Şimdi Avrupa şiirine öykünenler gülünç duruma düşüyorlar. Türk şairlerinde bugün yeni şiirde etkinin nereden geleceğine dair bir şaşılık var." Yeprem Türk, bu sözlerden de anlayabileceğimiz kadarı ile, "modern olmayan İslamcılar, post modern olmaya hevesli görünüşüyle" yargılarına bakarak, kendi aralarında da bir kutuplaşmanın işaretlerini veriyor. İslamcı şairleri şiirine bir tesir edinme konusunda solcu şairlerden daha modern bulduğu tezine katılıyorum. Burada karşılaşılan şaire yapılan ayrımcılık düşündürücü. Ben İslamcı ya da solcu şair ayrımına bir ölçüde karşı duruyorum. Şairin kendini bu sınıflar arası ayrıma tabi tutmasını ve görmesini kusur olarak görüyorum. "Aslında şiirde, önemli her kuşağın bir hikâyesi vardır. Şiiri şiir eyleyen, değerli kılan önce bu hikâyedir." Bu görüşe aynen katılıyorum. Sezai Karakoç'un 'Balkon' şiiri bir hikâyeden yola çıkarak yazılmıştır. Bu sözlerim narrative-anlatımcı şiir yolunda bir öykünme ve özendirme olarak anlaşılmasın. Turgut Uyar'ın "Hadi İzmir'e" şiiri; sevdiği hamile kalan bir şairin, yollara düşüp İzmir'e giderek bu sıkıntıyı mutluluğa döndürme fikrinden yola çıkarak oluşturulmuştur. Belki B. Necatigil'in 'Nilüfer', A. M. Dranas'ın 'Fahriye Abla' şiirleri de benzer hikâyelerden doğmuş eserlerdir. Bunları ortaya döküp şiirselleştiren, şairin içine doğan konulardan başka şey değildir. Bu demek değildir ki; şair bir öyküyü anlatmak için şiire soyunmuştur. Şiir yoluyla kestirmeden öyküsünü dillendirecek bir sisteme çalışmıştır. Bunun adı öykü değil şiir oluyor o zaman. Öyküleme tekniği de yok edilmiş, şiire dönüştürülmüş görünüyor.

Yeprem Türk, şiirde sokak kavramın eksiltildiğini düşünüyor: "Sokak belli bir süre insanların gündeminden çıktı." Buna katılmak çok mümkün değil. Çünkü sokak şekil değiştirdi. Farklı olarak gündeme taşındı. Artık sokak çeteleriyle, gençlik olaylarıyla anılır oldu. Daha çok sokaklar, karanlık düşünülüyor. Buluşup kavgaların çıkarıldığı, tartışmalar yaşanan bir gündem alanı. Burada biraz Steven Spielberg'in yeniden sinemaya uyarlanan 'West Side Story' filmini hatırlatabilirim. Y. Türk'ün bu filmi izlemesini de öneririm. Sokak artık gruplaşma alanı olarak tasarlanıyor. Belki Gezi olayları da bu gündemin parçasıdır. Yani şair sokakta yalnız başına evleri gözetleyen, pencerelerde asılı çamaşırlar arasında hayal kılan varlık olmaktan çıktı. Sokak biraz da çetelerin buluştuğu, birlikte cirit atıp planlar çizdiği 'fikir' alanı olma yolunda.

Eleştirinin daraltıldığı, genişletilmediği fikrine katılıyorum Türk'ün. Bu konuda eleştiriyi uğraş seçenlerin şair kaprisleriyle; çalışmalarında sekteye uğratıldığı, yolunun kesildiği (örneğin şiir yıllığı yapan herkese bir kulp takan ortam yaratıldı, şiir araştırması yapanlar desteklemedi, yetersiz bulundu) tezi doğrudur. Şairin dili konusunda "Şiirde dil, Birinci Yeni ve İkinci Yeni'nin getirdikleriyle devam ediyor. Bazen zorlanarak değişikliklere gidilse de bu böyle. Ancak bu dili, şiiri kendi içinden geçiren sahici şairlerin bazen ısıtarak büktüğü, erittiği oluyor. Bence günümüzün asıl yenici şairleri de bunlar"

Yeprem Türk'ün bir ucuna usulca değindiği bu konu, eksiği fazlasıyla doğruyu anırtıyor bizlere. Şunu bilmeli ki, somut şiirin getirdiği verilerde şiirde bir yenileşme söz konusudur. Bu gelişmenin birazı anlam içre olmaktadır. Örneğin deformasyon, anlattığım türler içinde dili bozarak değil, anlamda yerini oynatarak sağlanmaktadır. Sözcüklerin üzerindeki pürüzler kaldırılmış, taşlar yerinden oynatılmış gözükmetedir. Bu konuda kusur aranmasın. Kendiliğinden uzayacak bir gelişme bu. Şair bakarken bir kaşını kaldırmış, olayı farklı gözetlemeyi öğrenmekte. Son yazan bazı gençlerin yazdıkları dikkatli okunmalı bence. Onlardan takdir beklemeden. Sokak isyanı buradan başlıyor, ayırt edilmeli.

Yeprem Türk, şiir yıllığında türlü örneklerle her türlü cepheyi kaynaştırmaya çalışmış. Bunu yaparken de sınıf ayrımı yerine, şiirde verilen önem ve yenilik arzusu ön planda görülmüyor. Şiirde insan sevgisi, şiir coşkusu ve yenilik aşkı; hep ön planda tutulmuş. Bu bakıma takdirle izledim. Ramis Dara'nın manileri, Osman Serhat Erkekli'nin şiirleri, Enis Batur, Hilmi Yavuz, Yücel Kayıran, Haydar Ergülen, Hüseyin Akın, Hüseyin Ferhat, Abdülkadir Budak, Serdar Koçak, Şeref Bilsel, Lokman Kurucu, Sadık Yaşar, Mehmet Öztekin, Şerif Tezgörenler, Mustafa Aydoğan, Hüseyin Alemdar, Naile Dire, Aykut Nasip Kelebek, Eyyüp Akyüz, Levent Karataş, Enis Akın, Celal Soyacan. En azından bu isimleri burada bir arada görmek ne güzel. Bunun adı kaynaştırma bence. Dahası da olabilir.

Şairlerin yapıtlarının üst tarafına şair ve yapıtı hakkında görüşlerini ekleyen Yeprem Türk'e takdirlerimi bir daha ekleyeyim. Keşke edebiyat çevrelerince bundan sonraki yıllarda destek verilse, katkı sağlanıp önü açılrsa. Yoksa bir zamanlar yıllık çıkaranlara imza toplayıp saldıranlar gibi anlaşılmasın gösterilere dönüştürülmese.

Muzaffer Kale'nin 2021 Pikaresk yayını son kitabı 'Işıklı Balkon' elime geçince ilk kez Ramis Dara'nın 'Hayat Şiirdir' kitabındaki şu satırlarını hatırladım, M. Kale hakkında: "Muzaffer Kale, asla kitlelere açılması söz konusu olmayan, hatta bırakın bunu, şiirin izler çevresinde bile biraz yarı gizli kalmaya yargılı, ama zaten şiiriyle bundan başkasını istemeyen bir şair." Elbet M. Kale şiiri bundan güzel anlatılamaz diye düşündüm. Gene R. Dara'nın yazısındaki başka eklerden sonra, söze başlamak istiyorum: "1970'li yılların toplumsalcılık çizgisinin 1980 li yılların imge fırtınası içinde eritildiği şiirler bunlar." Burada şunu eklemeliyim ki, bu doğru sözler M. Kale'nin arasında dert edindiğini hissettirdiği toplumcu sorun izlerini, imge süslemelerinin çoğaldığı günümüzde iz gibi şiirine değiştirip, rüzgârını yediren biçimde yerleştiren yapısı ona farklı bir hava veriyor. M. Kale şiiri yel gibi esip gürleyen bir şiirdir. Kâh bir değirmenin döndüren çarkına takılmış karşımıza dikilen, kâh bir eşeğin sırtında kahverengi sırt çantasına bindirilmiş anılardan mükkepek dalgalı bir akış.

M. Kale; şiirinde bir yığın çatı atlar, ama bunu aşırı macilik için yapmaz, rüzgâra takılıdır, uçmayı sever. Hem de kanatsız olarak. Bu yüzden şiirinin daldan dala olduğunu söyleyemeyiz. Hafif meşrep de değil, karmaşık da sayılmaz. Sokakta yürüyüş yöntemine dair bir biçim; belki yalpalamaz ama rüzgâra tabidir. Sallanır ama düşme tehlikesi yoktur. Tutunmayı denemez ama, dokunma gayreti içindedir, parmak ucuyla. Çünkü incitmeden yazan biri. Tehlikeli kavgaların içinde görülmez. Ama gürültü çıkarmayan tartışmaların arasında bakışını hissedersiniz.

R. Dara, M. Kale hakkında bir de şu güzel sözleri söylüyor. Daha doğrusu onun hakkında bulunması zor doğrulara yaklaşıyor: "Açıklar gibi yapıp açıklamama, anlatır gibi yapıp anlatmama durumu" Burada R. Dara; M. Kale'yi 'Sakin Zar Atma' kitabındaki S. Mallarmé fikrine yaklaşıyor.

Elbet M. Kale'yi Mallarmé'ye yakın saymıyorum. Belki daldan dala bir Mallarmé düşünülebilir. Şiir düşünenler için.

M. Kale bir tasarım ozanıdır. M. Kale çok şey bilen, çok da şey yaşamış, onların bir kısmını görüp bildiği halde teğet geçmiş bir ufka sahip. 'insan yürürken bazen, başka ayak sesleri duyar' bu söylemde şairin uyumsuzluk peşinde olduğu fikri vermesin size. Ama şair bu ters gitmeleri tekrarlıyorsa ya da çoğaltıyorsa 'yakın değildir ya da onlar da uzak değildir' der yatıştırırsınız.

Aslında dikkatli bakan görür ki; M. Kale de bir çeşitlilik de egemen. Yani bir dediğini bir daha tekrarlamıyor. Onda herkes; gökyüzüyle ve içinden yükselen müzikle buluşur, başını kaldırıp başla yükseklikler arar, M. Kale renkli buluşmaların şairidir sadece. Bununla kalmaz evet, o hiçbirleriyle kalmaz. O yol ararken ay ışığının yardımları yok, orman yok, deniz yok derse; bilin ki hepsi vardır da kendi yoktur. Aralarında değildir, öyle hissetmektedir. Hep aynı şekilde yazmayı sürdürdüğü söylenmekte şairin. O yaşamayı parçalar halde düşünmekte. O parçaları buluşturmak fikrini de okura bırakmakta. Okur niye boş dursun ki!

M. Kale şiiri ayrı bir yol haritası isteyen bir yapı. Ayrı bir pusula ile yönünüzü tayin edeceğiniz ve bitmesini istemeyeceğiniz bir eğlence. Öyleyse durup yakın içinizdeki balkonun ışığını: görüp yol seçeceğiniz bir öbek kıvrım ve yağmur bekleyen ırmak yatağı var.

Süreyya Ş. Aydınhan, 2021 Kanguru yayını "Kuşa Giydirsem Gövdemi" başlıklı yeni şiir kitabında akla şunları getiriyor: "Dizeleri kavramların birbirlerine bağlanmak yerine saçıldığı; sözcüklerin anlamlarına sabitleneceği yerde birer geçiş yeri hâline geldiği yerler oluyor. Sözdiziminin asgari uygulandığı, sözcüklerin azami soyutlaştığı, dilin alabildiğine geçişken hâle geldiği yerler" (Sıfırlı Yıllarda Deneyim, Erhan Altan, 160 km yayını, 2013) Süreyya Ş. Aydınhan ilk okuyuşta bir şeyleri gizler gibi yazdığı kanısına vardiıyor insanı, ya da saklamak istercesine. Bir ucunu gösteriyor duygularının, ötürü yerini kapalı alanda tutuyor. "nedendir böyle çekilmem hüznülere" dediği yerler, onun saklayıp da üzüldüğü alandan. "pına, aklımda düşünceler kamburu" usunda düşünce çaprazları yaratan bir kambur adeta; bu bağırmadığı öfkesi. "Pina" da ona verdiği takma ad. Başka şiirlerinde, aynı mahlası "Suana" biçiminde tekrarladığını da söyleyebiliriz. Aslında yarı anlaşılır şiirinde öyle gizil ipuçları bırakıyor ki, aynı zamanda kadın duyarlılığının, bir biçimde yerleştirildiği duygusal akımlarla işaret edilen alanlar. "buğday kırığı bir hikâyeyiz, ayrı pencere pervazında" Belki geçmişe dayalı bir hikâyedir, içinde sarmaşık gibi dolanan. Çünkü bir şiirinde "Yason Burnu'nda tütüyor akşam, fenere asıyorum perşembeli güncemi" bu iki dizede bazı ipuçları var, geçmişi anımsatan. Yason burnu Karadeniz'de Ordu-Fatsa arası bir kıyıda yer almaktadır. Kilise ve feneriyle tarihsel geçmişi olan bir mesire yeri bugün Yason Burnu. Bir üst dizede dikkati çekmeyen kelime de, "Perşembe" kazasının görüntüsünü ısladıyor. Elbette ki geçmiş, Birçok yeri dolaşan öğretmen şairimiz, aynı şiirin finalinde "sık sık yaz bana sıkça yaz, su mektuplarını" derken bazı simgeler yolluyor sanki; geçmişindeki kabuklu ve solungaçlı dostlarını selamlıyorum demekle nerelere uçuruyor içindeki boğumu?

Aslında S. Ş. Aydınhan her ne kadar şiirini sözcükler arası kalıplara sığdırmaktaysa da, duygusal çakışmalarının tutsağı olmuşçasına şiire çalışıyor. Her sözün arkasında doğa, hem de renkli çeşitliliği bol bir evrenden seslenir gibi. Birleştirdiği ufuk çizgisinde şebnem serinliği, kumrular, yelkovan kuşları ile kuytu ormandaki çiçekli dalları ve onlar arasında birbirine bakan pencerelerimiz diye bahsettiği özlediği kimsenin evi var. Bir çeşit geçmişe özlemin türküsünü çağırıyor, bu doğal zenginlik ve duygu karmaşası arasında. Her türlü yükü kelimelere bindirerek. 'çölümde bir ölüdeniz yarattım' dizesi de

Serdar ABAY

KUZGUNCUK OLMAK

Sahilde çayına eşlik eden tazen yosun yeşili
denizin tuzlu kokusu mavinin koyusu...

Güneş serpiştirircesine parıldar dalgalı deniz,
rüzgâr kararsızca eser durur boyuna.

Kendi içinde mutlu bir semttir burası
yerlisidir buranın huzur, yüzüne yansır insanın.

Kedi çıkabilir tabelası,
cadde boyu uzanan ağaçların gölgesi
sokaklarında renk renk dizili cumbalı evleri.

Sevmek ömrümce bir semti
Yahya Kemal'e hak vererek.

Ben bir semt olsaydım eğer
İsterdim elbet Kuzguncuk olmak.

Arif METE

ÜÇÜNCÜ TEKİL

evcil kıskançlıklarımızı
ödünç alınmış sözcükler gibi
temize çekerek sevdamıza ekledim

bazı yalnızlıklar gibi
bazı yokluklar da
senin yüzünden değil

zeytin yok ekmek yok
çay yok sigara yok
od yok ocak yok
kâğıt yok kalem yok
gidenle beklenen aynı zamir olunca
neyi nereye nasıl yazayım

bazı mesajlar içeriyor. Bu kadar yeşil doğa içinde 'çöl' diye söz ettiği yer olsa olsa, bugün yaşadığı onu çöle dönüştüren kısır döngüdür. Ölü deniz de onu bu efkârın içinde donatan kahr. Suskunlukla veya uçan kuş sürüsüyle bereketlenecek bir takvim karışıklığı.

Süreyya Ş. Aydınhan, işin ucunda bir duygu şairidir. Her seferinde duyumlarını farklı gemilere yükleyip, kapalı havza denizlere salıp, fırtınaya ve ahenge bırakmış bir hayal gözlemcisi. "insanın en masum hâlidir bir masala ağlamak" Sanki, için için geçmişe ağlayan bir kadın var karşımızda. "yarını olmaz anıların" bu küçük sözde bile şair Aydınhan'a hak vermeyip, onu incelemeye almamak mümkün değil. Duyarlılığın Karadeniz kadar kabarmış hâli bu şiirler. Süslü bir o kadar da yürek çarpıntısı bırakan.

YAZINI YAZINCA V

Ümit YILDIRIM

Öykü Sekmesi

· Şiir bir buluş, öykü ise bu “buluş”un adım adım kurulması işidir. Bu, hep böyledir.

· Yazarı, öykü yazmaya iten “zorunluluk” duygusu, karşılaştığı bir “sır”ı artık taşıyamaz oluşundan kaynaklanır. Böyle değilse kime ne senin yaşadıklarından, iç sızılarından!

· Bir öykü, hiçbir zaman yalnızca hikâye değildir; yazarın bakış açısından kaynaklanan bir “buluş”un metnin içine gömülmesi işidir. Bu “buluş”, herkesin baktığı ama göremediği bir “gerçeklik”e işaret eder.

· Öykü de tıpkı şiir gibi bir iç dökme yeri değildir. Öyküyü hikâyeden ayıran şey budur. Öykü kurulur, hikâye anlatılır.

· Öykünün arkasındaki Mit’i göremiyorsa, onu yazarın başından geçen olaylar gibi düşünüyorsa okur, henüz okumayı sökmemiş demektir. Anlatıcı, yazarın kokusunu taşıyabilir ama bütünüyle kendisi değildir.

· Yazdıklarıyla okurun sezgisel görme yeteneğini kışkırtmıyorsa yazar, ya keşfetmeyi bilmiyordur ya da yazmayı.

Öykü Yazmadan Önce

Eli kalem tutan herkes öykü yazmalı. Ancak yazı heveslisi, bir dergiye, hele bir öykü yarışmasına öykü göndermeden önce hiç değilse -Türkçe kitaplar arasından- birtakım teorik kitapları mutlaka okumalı.

Ferit Edgü, Tüm Ders Notları

Orhan Duru, Öykü Yazmanın Sırları

Feridun Andaç, Öykü Yazmak Hikâye Anlatmak

Feridun Andaç, Öykücünün Kitabı

Salih Bolat, Öykü Yazma Teknikleri

Sevinç Sayan Özer, Çağdaş Kısa Öykü Sanatı ve

Politikaları

Sabahattin Çağın, Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatında Hikâye

Nurullah Çetin, Roman Çözümleme Teknikleri (Tahkiyeli eserler için)

Aydın Şimşek, Yazma, Yaratma ve Okuma Cesareti

Ömer Lekesiz, Yeni Türk Edebiyatında Öykü

Metin Savaş, Defne Ağacını Budamak

Mehmet Kaplan, Hikâye Tahlilleri

Bu listeyi uzatabiliriz. Kuramsal bilgiyle öykü yazılmaz, diyenlerin sesini duyar gibiyim. Zaten bu kitaplar (kışkırtıcı adlarına kanmayın), nasıl öykü yazmanız gerektiğini öğretmez size, öğretemez de. Bu teorik kitapları, iyi bir okur olmak için okumalı.

Bir Öykü Yarışmasının Ardından

Bir öyküye başlamanın ilk aşaması yazdığınız dilin inceliklerini bilmekse ikincisi de o dilin yazım kurallarını öğrenmektir. Tuşlama hatalarından, gözden kaçan yanlışlardan söz etmiyorum elbette. Dil engelini aşamayanların yazdıklarını kim ciddiye alır? Cümlelerini “bekar, dükkan, hikaye” sözcükleriyle kuranların, “ya da”ları bitişik yazanların, “Bazende, Bursanın, vaz geçti” sözcüklerinin nasıl yazılacağını bilemeyenlerin yazdıklarını okumak zulüm değilse nedir? Uzun cümlelerde ipin ucunu kaçıranlar kadar, kısa cümlelerde tökezleyenler de az değil. Dahası öykü ile denemeyi, denemeyle anyı birbirine karıştıranlar ne de çok.

Kimi yazın heveslileri, yazım kurallarını sökmüşler sökmesine ama gelin görün ki hâlâ “köy, tezek, göç” öykülerini eski dille, eski bakış açısıyla yazmaktan öteye yol düşürememişler. Oysa bir öykü yazarı olmak, her şeyden önce yeni bir bakış açısına sahip olmayı, yeni bir söylem ortaya koymayı gerektirir.

Kimi yazın heveslisi -belgesel yazıyormuş gibi- ayrıntıda boğuluyor, kimisi de biteviye anlatıyor. Konuşma gereksinimini yazarak giderenler kadar kıssadan hisse verenler de var. Kimileri güzel hikâyeler yakalamışlar ama kullandıkları çığ dille, beceremedikleri tekniklerle bir çuval inciri berbat etmişler. Kiminin öykü dili, kiminin kurgusu çatılmamış.

Bu tür metinleri okurken çok oldu şöyle dediğim: Bana hikâye anlatma ey hevesli, öykü dünyası kur.

Küpe

“Eğer, yalnız kendine yakın

Yazarları, şairleri okuyorsan,

eğer, karşıtın saydığın yazarları, şairleri

okuyup da onların doğrularını göremiyorsan,

kendi küçük dünyanda

kendini dev sanarak

yaşayıp gidersin.”

(Ferit Edgü, *Tüm Ders Notları*)

Değişim

Şiir, öykü, roman vb. insanı değiştirmez, diyenler olmuştur. Kitap okumayı bilmeyenlerin yanlış yargısıdır bu. Kitap okuduğu halde değişmeyen insanın kusuru şu: Ya şaşı okuyordur ya da yanlış kitapları. Empati yapamayanları saymıyorum bile.

Edebi metinler bilgi vermek için yazılmazlar. Onların insanı değiştirme gibi bir ödevi de yoktur. Okur da ben değişeyim diye roman, şiir okumaz. Bu böyledir ama bir kitabın kapağını açan insan hiç değişmeden o kitabın kapağını kapatıyorsa burada sorun vardır. Sorun ya kitapta ya okurda ya da okuma biçimindedir.

Değişimdeki bir başka yanılgı da şu: Bir kitap okudum hayatım değişti. Kazın ayağı öyle değil. Enderdir bu tür kitaplar. Değişim o kadar yavaş olur ki okur değiştiğinin ayrımına bile varamaz. Boşuna dememişler bir peşin hükmü yıkmak, atomu parçalamaktan daha zor, diye. Kitaplar dünyayı değiştirmez, kitap okuyan insanlar değiştirir. Değişen dünyanın işleyişini beğenmiyor musun? Bu çirkin dünyayı, okumuş insanların kurduğuna inanmıyor musun? O zaman şunu bil: Dünya, senin kitaplığından ibaret değil. Kimileri, senin bildiğin kitapların dışında kalanları okuyor. Dünyanın sana göre başka yöne evrilmesinin nedeni bu. Kimlerin hangi kitapları, nasıl okuduğundan ne yazık ki haberin yok.

Anlam

“Bir sanat eseri, halkın takdirine bırakılarak ortaya çıkarıldıktan sonra sahibiyile bağı kopmuş demektir. Ona sahip olmak onu ortaya çıkarmanın değil herkesindir ve herkes kendine göre onun için bir hüküm vermeye salâhiyet bulurken kendisine düşen vazife nazikçe bir sessizlik içinde söylenenleri dinlemektir: ondan yana olanları ve karşı olanları...” (Halid Ziya Uşaklıgil, *Kırk Yıl*)

Hikâye Anlatmak Öykü Kurmak

Amado, çocukluğu yazarın cenneti olarak görür, çünkü çocukluk anıları, bir yazar için bitip tükenmeyen bir kaynaktır. Yves Bonnefoy'nun "Ben ömrüm boyunca çocukluğumu yazdım." deyişi de bizi aynı sonuca götürür: Çocukluğa eşlik eden ilk gençlik dönemini Tarkovsky, bir yazarın eşsiz hazinesi olarak görür. Ancak her nitelikli yazar bilir ki “Öykü yazmak birinin hayat hikâyesini yazmak değil, hele hele kendi yaşadıklarını anlatmak hiç değildir.” Bu şu anlama gelmez: Yazar, yaşamöyküsünden uzak dursun.

Feridun Andaç’tan alıntılarla söylemek gerekirse “Unutarak yaşasak da hatırlayarak yazarız.” Öyleyse öyküden beklediğimiz yazarın kendi kuyusuna girmesi, oradan aldıklarını değiştirip dönüştürmesidir. O, ilk izlenimlerinden el alarak somut olanı değil, olabilir olanın peşine düşüp estetik bir dünya kurmalı. Bu estetik dünyayı yazar, yeni bir dille, deyişle; yepyeni bakışla kurabilir, kurmalı.

BABA VE ÇİVİ...

miriam, miriam lema şavaktani

I

Bak ben o kiliseye giderim, İsa'yı bulurum
O'na çocukluğunu hatırlatır, iki jilet attırırım alnıma
O Tanrı olmaktan çıkar, sense Miriam

Beyazımla siyahım arasında durma habibim
Ne sen ben annemsin
Ne de ben içinde kaldığın baban

Sokaklarımı yıkıp odaları büyütme
Bu adamın sırtını deşip
Bu çocuğu kanatma

Bıçağın olayım beni bölme !
Habibim bak
Ben, habibin

II

*Başa dönelim bütün aşıklar sussun
Miriam o çocuğu neden doğurdu?
Evler çatısız intiharlar sebepsiz
Ebeler ceninler için cellat melekler iken
Miriam sen o çocuğu neden?*

*Yusuf'la girmedğin çıkmazdan
Yusuf'tan ol'mayanla kurtulamamak
Derken, tarih seni tersten yazdı
Göl başlarında delirenler kadar
Masum değil hikayen*

*Başa dönelim bütün sular sussun
Miriam bir yoklukta ayna kırığı
Kırığın başında kadın sonunda bir kızlıkta terleyen adam
O ince kumlu arktan her gece akan arzu
Olana olmayanı katan;*

*Sokağa büyüyen sevgili İsa,
Hasta bir buluttan aşağı
Çocuk, tanrı ve o bölen fıslıltı;
Amran, Amran, Amran
Beni bırakma!*

*Başa dönelim bütün kutsallar sussun
Miriam tüm çıkmazlarda baba ve çivi
Çakıldıkça tüm günahlar acınmaktan cezasız
Bu baştan diğer başa acıya taht acıya zafer acıya sınır
O masum kandır erkeği piç ve tanrı kılan;*

*Çekildikçe, Miriam, ilikten çekildikçe sen ah!
Dur, burada duralım, bütün yaralar sussun
Sen de sus şair, yeter şiir!
Bu boşlukta sadece
Babasız kızlar konuşsun*

2020 DİZELERİ

1 Mart 2020

Oy oy, oy
Üç kere öpüldü hayat

*

Kahpeliğini gülüşlerin ele veriyor
Montaja gerek görmüyor hayat

*

Çıkıntı bir adamdım
Hep sıradan çıkardım
Ama yoldan sen çıkardın beni

*

Dağa baktım da dağ eridi
Yüzüne baktım tık yok

*

Çölün içinde senin
Ben nehir olsam ne yazar

*

Her sabah aynalara koştun
Bir gün içime koşsan
Yalnızlığım tuz buz olurdu

*

Alnıma yazılı tarihi okudu durdu güneş
Sen ey insan sen
Bir kere başını kaldırıp bakmadın yüzüme

*

Ey çağdaş ama çağ dışı insan
Cehalet kuyularında ustasın
Ebu Cehil çirak olamaz kapında

*

Ey dedimse ey dedim hep dedim
Bir granite ne yapabilir ki sesim

III

Ama ben o kiliseye gittim habibim
Bir avucumda turuncu bilyelerim
Diğerinde jiletle diz çöküp,
İnanmak istedim İsa'nın inandığına
Babanı gördüm! Ağladım, sana, boşluğuna...
Dayanamadım yokluğuna, döndüm sırtımı.
Alnımda iki jilet; aşk ve ayrılık. Dilimde;

*Miriam Miriam, lema şevaktani?
Miriam Miriam, lema şevaktani?*

MİNE ÖMER: “HAYAT MEYDANI”NDA BİR ŞAİR

Talat AVCI

“Hayat Meydanı”ndayım. Bu meydanda karşılaştığım şair Mine Ömer, az ve öz yazıyor.

Az yazdığı, şiir kitaplarını beş yıl arayla çıkarmasından belli: Dünyamıza Bir Kıyı(2007), Düş İskelesi(2011), Sev Diyebiliriz Hâlâ(2016), Hayat Meydanı(2021).

Öz yazdığı nereden anlaşılıyor? Şiirlerinden... Şiirlerindeki eksiltili dilden...

Hayat Meydanı’na ancak “Kardeş Hayatlar” kapısından giriliyor. Kurşun kalemleri sivrilte sivrilte ha bire tüketen, kâğıtlara sığmaz hayatların...

Kardeşlerin çocukluğu anıdan başka nedir ki? Burunları sızlatır her biri: “ablam eskimeyen anılarla geldi... / bavuldan, / limon ağacının altına gömülen/ pamuk şekeri düşlerimiz çıktı”. (s.13)

Annesi “...zamana mutfak önlüğü takan/ yemek kokusu”dur, babası “...rengârenk elleriyle/ masal çiçekleri eken güneş”. (s.13)

Ablasıyla “beyaz salıncakta/ kısa boylu çocukluğu...” sallarken; “kuş sesi dolu bavul”, “bavul dolusu bayram”dır. Ablası geçmiş bavuyla koyup gittiğindeyse “çiçek dolusu renkli bavul/ bavul dolusu ayrılık” oluverir. (s.14)

Bu kez Ahmet’e (Kaya) seslenir. Bazen “yorgun bir öykü kahramanı...”, bazen “karmakarışık roman”, bazen “savaş alanı” olarak nitelediği kardeşine... (s. 16) İlk başta “değişir” demesi boşuna değildir: “kapıları güneşe kapattılar/ rüzgâra iştirildik...” Güneşte kurutmadığı giysiler, rüzgârda kuruyacaktır. Ama kat kat suskunluk biriktirecektir bir yandan: “geçmiş/ katlandığı yerden sustu...” Suskunluk da bir şeyler anlatır oysa: “o eski yıllar/ donmuş fotoğrafların söyledikleri”. (s. 15) Kardeşi “pencereden bulut çağırır/ odalar kar dolar”; ama o “ses tonuna tipi yağdıran” biridir aslında. Bu nedenle “üzerine dökülen acıları kurşunlar” ha bire. (s.16) Bu soğukta iyi gidecek bir şey yapar kardeşine: “sıcak kahve kokusu koyarım aramıza/ yeryüzü ısınır kardeşim gülümser”. Böylece “geceler/ ay ışığında süslenir/ karanlıklar değişir/ kardeşim de... (s.17)

Feride’ye (Usal) yakınmaktadır: “hiç kimse çalmadı/ bugün günümü”. Ama şunun bilincindedir: “hiç kimse sana yalnızlık”tır aslında. Sen iyisi mi “her sabah hayata/ bir fincan kahve ikram et”. Çünkü “kahvemini tadı dünya...” (s.18)

Az önce bir fincan kahve ikram ettiği hayata serzenişte bulunur: “hayat incecik kollarıma ağırdı”n. İncecik kolların, incecik ellerin, incecik parmakların yapışacağı yer bellidir: “anılar eteklerimi çekiştirir”. Gelgelelim “her şey yok arasında...” (s.19) Gözleri uzaklara bakmaktan yorgun düşse de hayat onu bozamayacaktır: “düşlerim barışa ve aşka mezar kazmaz/ sen beni incecik zamanlardan bilirsin/ hayat”. (s. 20)

Bir ara Şair Enver Ercan’a Şair Refik Durbaş gibi seslenir: “merhamet tek başına fazla yoksul usta”. Ama “sevince” durum değişir, “dik başlı acıların sökümlü başlar”. (s. 21)

Hemen ardından, yine Refik Durbaş gibi, Şair Hasan Hüseyin Korkmazgil’e seslenir bu kez: “yalnızlık en büyük kıyametmiş ustam”. Çünkü “kentler solar kadın cinayetlerinden”. Gelgelelim “duvarları sağır kentlerde uykular ağır”dır. (s. 22)

“Kardeş Hayatlar”, hayata hazırlık gibidir. Bu dersi almadan, bu deneyimi yaşamadan “Hayat Meydanı”na çıkılır mı?

Bir kenti sevmeye nereden başlanır? Şair “betondan kafesler içinde kentin gövdesi” görüşünde olduğu için, “arka

Nihan IŞIKER

EBCET II

Şimdi de bana
Elmas mı keskindir
Yoksa tutulmayan sözler mi
Hesap özetini soruyorsun:
Yanlışları törpülemeye
Elmasın gücü dahi yetmedi...

sokaklardan başladım İzmir’i sevmeye” diyor. Çünkü “yaşlı adamın bastonundan çıkan/ seslere benzer yaşamak”. Orada “sönmüş topun peşinde/ çocuk sesleri döver kapıları”. (s. 25) İzmir imbatlısı olmaz elbette: “imbatla buluşur ellerim alın teri eser yüreğime”. (s.26)

Soru sorar gibi bir durum saptaması vardır bir yerde: “siz-sevmek- demiştiniz/ derin sustunuz”. Şunun farkındadır ama: “şimdi on şiddetinde içinizin sarsıntısı”. Bir çelişkinin de farkındadır: “gökyüzü martılar çağırır bembeyaz/ siz koyu hüznler giyindiniz/ ama yaşamak/ Monet’in ‘Gün Doğumu’ hâlâ...” (s. 27) Evet, güneş doğmaktadır; ama sisler içindedir hâlâ...

Hayat meydanında “bir dal çatırdar gözlerimizin içi kırılır/ sen yüzünü asarsın bulutlara/ ben ardından gelecek güneşi beklerim”. (s. 29)

Hayat meydanında Albert Camus’un Veba’sından düşen korona da vardır ve “yalnızlık buluştur rüzgâr/ pandemi kentlerin sesini emer”. (s. 31)

Bir kadın “bu yabancılık bu çağ, alışmadım/ buzlandım” diyorsa, “kâğıtlarda çizili kaldı sesim/ çılgılıma sarınıp/ sustum” diye de ekliyorsa, sonuç bellidir: “kal/ gelme/ söz dondu/ susmak/ da dunsun”. (s. 33)

Bir yanda “güzel şeyler tokuşturur kalabalıklar// sevmek gibi” ya da “güzel şeyler tokuşturur aşk/ umut gibi”; ama “nehirler çıplak akar zamana/ içinin uzak köşeleri dargın!” (s. 34) Nehirlerin çıplak akması, sevmenin de umudun da anadan doğma hâli. Dargınlığın da...

Cezvede kaynatılan ıftırayısa, karalama da onun zifir ikramıysa yollar nereye çıkar? Her “dostluk, yasemin beyazı” olsa da “şaşkınlık sokağında hazır ol’da gözyaşı”. (s. 35)

Önce “sevmek uyandırmaksa ölüleri/ ... sev...” diyorsun. Sonra “dirilmek/ büyük özgürlük” diye haykırıyorsun. Koskocaman birer yalan olan küçük sözükleri kovuyorsun hayatından. Bir tek “sevmek kalsın” oluyor son sözün. (s. 36) Biliyorsun ki “sözcükler özgür büyür/ Deniz’e sevdaş”. (s. 37) Deniz Gezmiş’e...

Angelus Silesius, “Güle dair bir neden yok/ Gül açar; çünkü açar.” derken her şeyi neden-sonuç ilişkisine bağlamanın yersizliğinden söz ediyor olsa gerek. Hayat Meydanı’ndaki şair, “gül kokmak için gelir yaz” diyorsa, niçin geldiğini sormanın âlemi var mı? (s. 39) İşte “anılar/ her yaz kendiliğinden gelir”. (s.40) Size ne?

Eve dönüş “akşamı okşayarak geçen tren”ledir. Kafalardan geçenler farklıdır ama: “kadın; sıcak sözcüklerle ovar hayati”// kadının yüzü ünlem içinde ünlem”. Çocuk, çocuktur işte: “...ellerini çırpı/ çırpı/ sokağın ruhunu ısıtı ısıtı”// “çocuğun bakışları şarkı söyler karanlığa”. Trenden indikten sonra ayakların yaptığı ortaklık: “... karanlığa basa basa yürüdüler ışığa”. (s. 41)

Hayat Meydanı’nda “gül damlası şiirler” de var: “mutluluk: arada bir çiseleyen” (s. 46), “Anadolu: türkülerde salınan/ mor yemeniler” (s.48).

ELEFSİS GİZEMLERİ

Bana bir ritüel düzenleyin
Göksel törenlerle cebren kutsansın ruhum.
Vurulsun davullara, hazırlıklar tamamlansın.
Desinler:
habersiz kapadılar beni dünyanın dışına.

Diyor seni izlemeliyim; seni karanlıklara, seni bu
vahada çöl eylemeliyim
Sesi kırık bir ikrar
Diyor delip geçmeliyim süzgecinden
Zihnimde pus bir revolver.

Atina ve Elefsis arası geriliyor
ruhum çarmıha
Birkaç paslı çivi, birkaç günah
sunak avuçlarıma
Sizlerin, eh yani insanlar, hepinizin günahları
yükleniyor omuzlarıma.

Tutuşsun elindeki buğdayla ateş
Tam buraya uygun düşer bir mitos
Kırk tahıl ambarıyla belirince Demeter
Onun payına ölümlüden lanetler
Persefoni, bu narı sizin için soydum
Size dökülüyor içimden
Size kızıl taneler.

Bana bir ritüel düzenleyin
Göksel törenlerle cebren kutsansın ruhum.

Oğuzhan GÜNDÜZ

İRKİLMİŞ BİR KEDİ KAMBURLUĞUNDA

gökten çekip apardığım kuşlarda
bana yaşamı anımsatan bir şey var
fakat şimdi yıldızları toplama vakti geçmiştir
çünkü şehirde göğü nemlendiren bir yas var
ve arastadaki nar hevenklerine düşen bir acı kırağı

yüreğimi açıyorum üşüyen kuşlara
içten sarmak adına merhameti
benim kalbim
benim kalbim boşlukta ırganır
hani gecenin aylası balkırcasına sulara
nasıl durursa kamışlar sazlıklarda
geceye nasıl ışırsa bir ateşböceği

tarihi oyan gülbüz ırmakların gürültüsü
içime attığım bakır bakraç
gökten apardığım yıldızlar
arastadaki nar hevenkleri
ve göğü nemlendiren bir yas
bekledim seni
irkilmiş bir kedi kamburluğunda.

ÜÇ AYLIK ÇOCUK MERSİYESİ

-Rab insin kalbinizdeki boşluğa-

sana şeytanın başrol oynadığını söylemiş miydim
insanı bir sahne gibi kullandığını da
ve bazı babaların temiz olmadığını!

çiçekten kırılğan aklınla anla demiyorum sana
üç aylık bakışlarınla pir-ü pak eyle de demiyorum dünyayı
odada, o lanet odada kader bir yumruğun tam ortasında
görüyorsun, ölmek ve ölmemek, tüm mesele bu!

ses var boşlukta, duvarlara çarpan ağıt var
bir kâğıt var Tanrının ellerinde zulümlerden yer kalmamış
boynunun kırılır gibi gidip geldiği an var yedi kat uzakta!

yastıkları döverken eskiden anneler ölen bebekleri için
şimdi bebekleri dövüyor bazı babalar ölü yastıkları döver
gibi!

yıkılsın dünya, söz tükendi ve öldü merhamet denen ceylan
karanlığa iman etmenin kıblesinden geçtiler!

cehennem böyle babaların yumruğu üstündedir!

Seda ERİŞ

ÖTE

yürüyorum ağırlığına eski bir çağrının
çekerek belleğimi yitik mekânlar içre
yaklaştıkça bir şeyler yüreğimde şahlanan
kapatır kendini ağaçlar, susku biçer mineler
küsün taşlıkta sabahlayan iç çekişler
ılık kokusunu ısıtirim mavinin ve tüten toprağı
huzursuz bir günün yakınında salınırım dalgın
sağımda girdabı günahın, tozlaşan kelebekler,
solumda yeni uç veren bir gece sevisi
sense takınarak sessizliğini yağmurun
boynunda gezdirdiğin yabansı ellerin, kahırlı sesin
sırtında karanlık kıyıları
ötelere bizi tanıyan yüzler, dağınık saçlar ve yakaran
gözler
omuzlarında eprimiş rüyalarıyla kanayan gülüşler
işte şimdi geçiyoruz önlerinden
geçiyoruz sakıncalı çağrılarının, toplatılmış sevinçlerin
yakılmış seveda tüllerinin altından
ötelere bize kulak veren sesler, hoyrat çılgınlıklar ve ağıtlar
işte şimdi geçiyoruz önlerinden
içimizin lavları patladı uzakta, acıtarak aydınlığı
durmadan çarpışıyor işte geçmiş ve gelecek
bir yüz bırakarak geride bir kurban
gözlerinin çukurunda inciten görüntüler, sessiz savruluşlar
bilmiyorlar oysa
içimizin yürüten denizi tanımsız yineler çağrısını
gecikiyoruz işte şimdi...

BOŞLUK VE HOŞLUK

Gazanfer ERYÜKSEL

I
Boşluk ve hoşluk arasındaki ilişki ses benzerliğinden çok
kişiden kişiye, mekândan mekâna ve zamandan zamana bir
değişkenliktir.
Doğa ve toplumda boşluk olmadığının bilincindeysen eğer bu
kavramın insan zihnindeki anlık bir yanılsama olduğunu
söylenemez mümkündür. Eksik parçasını yapbozun, aramak
mıydı boşluk ve/veya hoşluk?

Hoşluk mu dediniz? Rahmetli amcam söylerdi, “Hangi âşık
sevmez subaşında sefayı” diye.

II
“Sıkıldım bu şehirden,” dedi, “Gideceğim...”
“O gittiğin yere,” dedim, “Senden önce gitmesin sakın
sıkınlığın...”
Sustuk...
Boş bira bardağının dibindeki kalıntıda bir karasinek
Tepinip, çırpınıyordu.
Çıkabildi bardaktan
Epey uğraştıktan sonra
Uçuşuna baktım, yalpalıyordu
“Sinek kafayı buldu,” dedim
Gülümsedi...
Ne yapsa ah hep eksik kalıyordu bir şeyler...

III
Bi(r) adı yoktu onun
Şimdilik şüphesiz
Şey diyorduk ona...

Bir adının yokluğu, olmak-olmamak ikileminde bir sorun
değildi şüphesiz onun için.

Kuş örneğin; kanatları olduğu için mi uçar, yoksa biz ona kuş
dediğimiz için mi? Ya kanatları olup da uçamayan kuşlar?

Zamanı bükerek bir başka vakte geçenlere ise kanatsız uçanlar
diyebilir miyiz? Bu eylemi en çok uygulayanlar bir metni
(resim, şiir, öykü, roman vb.) kurgularken o ışığa, o vakte
geçerek bize renk, sözcük, ezgi devşiren zaman gezginleridir.

IV
Eksik yanımın sesiydi
O şarkı
Kaç istirdiyeden
Çıkar ki inci

V
Niye açıyorsun diye
Sorsak çiçeğe
Ne o bilir yanıtını
Ne de biz

Sıçramalı çoğalması
Işığın
Şaşkına çevirir nasıl da
Pervaneleri...

Volkan HACIOĞLU

AYNADAKİ GÜL ESKİZİ

Tüfek tasarımcısı Mikhail Kalaşnikof
Doksan dört yaşında öldü,
Diye yazıyor Otranto Şatosu’nun şöminesinin
Üzerinde unutulmuş eski bir mektupta
Tarih yirmi üç aralık iki bin on üç.

Sonra o aynadaki gül eskizi sabahlıkla dolaşan
Hatırı sayılır yalnızlıklar var zira
Merdiven boşluklarında, kapı eşiklerinde
Tren biletlerine bakıp bakıp ağlayan kuşlar
Güneşin altında sırf bir defa sevişilir.

Hangi filozofun lafıydı hiç bilmiyorum
Güneşin altında değil de nehrin içinde miydi?
Sanki bir Roma hamamında yıkanmışız
Kendiliğinden dağıldı yıldız haritası hatıraların
Hepimiz çanların bizim için çılgınca çaldığı
Çin mahallesinde vakit öldürüyoruz.

Nasılsa eskiden beri mükellefim
Gece gündüz kapanmayan vergi dairesinde gözlerinin
Bunu sana daha önce muhtemelen söylemedim.
Bunu daha önce sana muhtemelen kimse söylemedi.
Hatırı sayılır sessizlikler var zira
Örümcek ağlarında, şeytan uçurtmalarında.

Tüfek tasarımcısı Mikhail Kalaşnikof
Doksan dört yaşında öldü,
Diye yazıyor şemsiyenin ucuya
Önündeki su birikintisine istasyon şefi
Ve bir trolleybüs geçiyor zihin açıklarından..

Esra ÜNAL SAĞLIK

EVİN KEMİĞİ

endişe oğul veriyor evlerde
cinnat tasviriyle sarmaş dolaş
kim kapattı matisse’nin açtığı pencereyi

odalar çıkmazında sokağın
dibi yanık sevinç taşıyor saçlarında kadınlar
oksulluk kadim bir davul
inletiyor dağı taşı

sessiz güvercinlerin çılgılığında
dönerken dünya
taşı bile tanrı yapan inanç
değsin diye ekmeğe suya
evler kapanıyor içine içine

gerçeği yumruk yapar birileri
ve duvarlar örür kentin kalbine
hatıralarını kaybetmiş köksüz insanlar
yanlış yerden kaydadı evin kemiği

Ahmet YILMAZ

ÖDEV

Bana günler dolusu salkım saçak gülüşün
Metrodan erken inmiş sakar yolcular
Bir koşturmaca sonra duraktan durağa
Huzurun aksak ritmi helyumlu balon

Bana sıcak tonlar, terletmez insan boyası
Foyası yatsıdan evvel kırk gömleğin
Bana bin bir gece metropolde kurt masalı
Tanrıya kucak açıyorum senin için

Nehir yatağına gel, köpüklü kanyon
Yalanı çoktur dilinde tuz gezdirenin
Çakıl taşıyla oynar gibi deliyiz böyle
Haberlerin, sıcak şahbaz gelişmelerin

Bana kırmızı biber, kızılçık değneği, kırık testi
Ödevim sana yazılmaktı, yaşa takıldım
Her taraf market okullar pazarda eski
Çocuktum, açılmamış defterler gibi yetim

Yokuş çıkmak, kuyu kazmak, kuşlara sapan
Görmediğimiz köy bizim değıldir
Öpülmemiş kurbağalar topladım sana
Prenses rüküş nakış tarlalara geciktin

Ejder DEMİR

DİJİTAL ÇAĞ

emo'ya

n'oldu bu mahalleye
ali aya bakmıyor
topu atıp tutmuyor kaya
hasan dersin yine hasta
ne ıhlamur kaynatan var
ne de ballı süt veren
müjdeyle gelmiyor yeni yıl
yarı aç yarı tok geçiyor günler

havuç yetiştirmeyi öğretmedim çocuklara
ölüyor altmış ikiden yaptığım tavşanlar
leylekler de uğramıyor mahalleye
kargoyla geliyor bebekler
iki gün içinde temassız teslim

hayat bilgisi kitabının hangi sayfasındaydı
dut kurusu, kırık leblebi, keçi boynuzu
müfredattan kalktı mı yoksa
toprak, su, ak buğday

internette ne ararsan var diyor çocuklar
ellerinde şarj cihazları
prize koşuyorlar
birbirlerini vurmak için

Muzaffer DEVELİ

ANNEMİN YAŞI

Neden şaşırırlar anlamam
Annemin yaşını bilmiyorum dediğimde
İnsan annesinin yaşını da bilmez miymiş
Tek bildiğim son beşiğiym ben onun
Sahi annem kaç yaşında benim

Anneler öldüğünde melek midir
Sema mıdır ziya mıdır
En kutsanmış yer midir kademi
Saçları acıya belenmiş bir kadın o
Doğduğu günü çoktan unutmuş

Annem kuş benim
Annem suyun belleğinde fil
Küçükken Allah'a ettiğim ilk duam
Sahi annem kaç yaşında benim

Kırıldıkça dallarım
Hayat çocukluğumu ezip geçti
Bir gazoz kapağını taşla dümdüz eder gibi
Sonra büyüdüm

Büyüyünce bütün çocuklar
Unutur annesinin yaşını

O yüzden bütün anneler
Ölmeyecek yaştadır
ya da öyle hatırlanır

İsmail Güney YILMAZ

BİR GECE

hayli yorgun bir kışın acı meyveleri kucağımızda
kin duyuyorum beni hep sunaklara koyan o masumiyete
sigaralar ağzımızda, ağzımızda sitemler
ve esrik o dudaklarda kaç çile
bir hesap için bin gün beklemiş de artık spontan
ağlıyorsun.
beyoğlu'nda votka vişne, cihangir'de bir yatak
her odada bir kedi, başucunda çok kitap
düşgerimde bir ihanet, beni güne bağlayan
beni bağlayan birçok soru var ve en çok:
"bana cefa ediyorlar bilmem nedendir?"
nedendir bu en son
bu mânâsız eleleliğin şu soluk soluğalığı?
nedendir kafalarımızdaki bu sorusuzluk?
cadde-i kebir'de geceleyin yürürken
bu soğukta böyle bir eşitlik
bizi oluşturan ikircimsiz bir boşunalık
bizi burada buluşturan o kimsesizlik
sessiz sessiz damarlarımızda dolaşan kıskançlık
sabaha çıkarken beraber ayrılan yollarda
bulduğu kimseyi çoktan yitirdi diye midir
feleğin bize bulaştırdığı bu tecahül'ü-ârif suskunluğu?

BEN BURADAYIM! TANRI BENİ DANSA KALDIRDI: HİCRAN ASLAN

Deniz DENGİZ

-hiçtim, çırpıyor tanelerimi zaman. –
/ hastalık yavaş yavaş geliyor. Her sabah bir pencere çizdi göğsüme sonra. Bedenim gece oluyor. / kuş sürüsünden gökyüzüne doğru... -kas katı kesilecek her hücrem, hiçlikle dolacak aklım. Sonra yavaş yavaş saçlarımın tümünü kestiler. İçimden çekip aldılar tümörü.

Artık tamir diyorlar mesela ışıkla damarlarımı görebiliyorlar. İlaçların ve cihazların seslerinden dinledim, emar masalarında küçük kız yeniden bağırmanın kedileriyle acımasızca soyunuyor. / çapraşık sokaklarımda geçiyor hatıralar ve hüznler çarparak aklımın şadırvanından.

/ Bahar güneşi vuruyor, arıların birleşerek yaptığı o saksafona. / yaşamak telaşında beni Nuh'un gemisine almadılar çünkü ellerim birer levha aklımdan geçenlerden tanıldılar, rüyanın uyanışı tufan / bir yağmur bir yaprak / bir hışırtı... /

Okşadım yara bere hançerleri boşluğa atlar gibi. Balkondan izlerken kabak çiçeklerini üfledim rüzgârla dışarıyı. / aklım taşra. Karlı. Renksizdim. Kör bir kediyi sarın bana, benim dediğim şu rüzgârların ucunda. / ben bir irrasyonalisttim aslında. Cinnet. Şiddet, *ruhunun dipsiz karanlığı*...

Emar sonuçları: metal dedi / hiper görünürlük / ay potadan geçti / vücudumun anı defteri / ritimler karnavalı. Beden algısı bozukluğu...

/ yüzüm ölüme çoğalıyor üç sayfalık bir hikâyede (biz ki ne telaşsız iki tek gölgeydik / korka korka.../ dağıktım-yavaşttım. Beynimdeki göz çukurlarına düşmemek için sevimyeyi de bıraktım. Sonra yeterince temiz olmazdı aklım.

Korkuyorum ölünce birileri ilaçlandıktan sonra neye dönüşecek bedenim. Maske takınca ağzımı dolduran onca söz...

Kış güneşi acımasız, hâlbuki bana tırmanan bu dağlar bitmiyordu. Acının bedenimde yürümesi nasıl karanlık. Sözle yazılmazdı sonra her şiir. Kimselere söyleyemediğim bir duyguyu kaybetmeden nasıl korkuyorsam öyleydim.

Bana tırmanan bu dağları aşamadım.

Tamir: maske takınca ağzımı dolduran onca söz... -dikildi karşıma üstünü örttüğüm her şey, damarlarıma o ilaçlarla tutmadığım bütün yaslar yürüdü. / -neden dedim ona / neden metal karanlıklar yüklenirken / gökyüzü ve çiçek desenleriyle dolu bu oda. Sonra eğer gitmekten vazgeçersem seversin hikâyemdeki mezarımı. Uslu bir kadın olursam içimdeki tehdidi pişmişlarsın azıcık. Dedim bırak harflerine sarınayım. Ağzımdan nefes alamıyorum artık göğsümden gitmeye meyilli o kalp atışı.

/ -acımın evreninde çukuruma doluyorum. Yoksa kurtlarım uluyacak. Alerjik reaksiyon gösterdim, kocaman bir gözde yaşıyordum. Yere basmanın şiddetin kestim bir düşü saçlarında keser gibi. Korkuyorum ilaçlardan sonra, tümör alınan tarafımdan veremiyorlar ilaçlarımı, sol kolumdan aldılar verdiler her şeyi. Gırtlığında tutup boğdum korkunun bin bir rengini. Üzerime sinmiş bütün o gözler. Savaş alanı gibi ameliyat sonrası ayağa kalktığım an, ellerimi açıyor sesim. / perde puslu manzarada, depresif bir performansta boğuldum. / ilaçlar ağzıma karanlık taşıyordu.

-Ey kurtlar ilk beni kapın. -beni parçalayın. -ateşin kızılığına gömün. Yankısını bulsun o sesliğin alınyazısı. Denizin sakallarında suyun kemikleri övüldükçe incinen karamanlıklar... / -titreyen ellerimi göremiyorum başlangıçta.

-hiçliğin ışıklarıyla birlikte kendimi mezarların kollarında buluyorum. -yorgunum.

Seyit FİLİZKOL

MAYIS SIKINTISI

bu bir mayıs sıkıntısıdır,
içimdeki,
leylek lekeleriyle,
geçen

Kimse bana ilişmesin. Aklım sessiz bir kasaba... -kesici aletleriyle geliyorlar üzerime. Hiçliğe koşuyorum. Üç bin dört kere şırıyorum. Sevilen bir ölü olurum! Sevilen bir ölü olurum! Sevilen ölüm.

/ -beynim yangın mahallesini sevgilim / geceleri sokunca bütün yoksulluğumuza / gitmekten vazgeçer misin? Seversen mezarımı / sevgi görürsün. / gövdemin kış sabahlarına uyanırsın / dar yamaçlarımdan nehir olur akar gidersin. /

Suyun ayetleri dediler / ateşe veririm bir gün / küvetin içinde / kapatmam suçlarını / karıştırıp tüm eylemlerle / ne kadar eksilmişse ağzımın içi. Uykuyu her zaman aradım, tahta evin alt katlarında / bütün çığlıkları gördüm. Bütün iç sıkıntıları.

/-yağmurlara yürüyorum / terden sırsıklam kapılar / acımasızca soruyor küçük ayrıntılarda: yerlere döktüğünüz maddeler / öncesini silersiniz kendi unutamadıklarınızda / öyleyse sus bakalım, biraz geçmiş sür kelimelere. / belki yaşarsam hikâye değiştirmek zorda kalırım. /

/ yer ve göğüm yoktu. / ruhum yoktu. / ışığım yoktu. Geçmiş yükümdü. / Pandoranın kutusuna dönüşür karanlık, özledikçe taşan o bekleyişlerde, göğsümdeki pencereden attım kendimi aşağıya, kaçıp kurtulmak istedim, sesler simalar uçuşur aklımın sonsuz evreninde. /

ölsün dedim, su kokar bilir misin? / hiçtim. Saçlarım: çok sessizlik. Gözlerim: karabasan! Ürküntüyle var oldum. /

-hiçtim. Hava, nefes, soluk... Boşluk. Dip. Masa. İçki. Şöyle sert sert bak ruhuma. / / rüzgârlar sürükledi beni. / bomboş gecenin ve gökyüzünün içinden geçtim. / gövdem lezzet dolu günahlar. / *yuvarlaklığın köşeleri* / gövdem güçsüz. / gövdem yanardağ / başkalaşım... /

/ o karanlığı benden yaptılar! / o rüzgârları benden yaptılar! / o hastalıkları benden yaptılar. Perdeler başka bir dışarıyı örtecekler / tanrı beni dansa kaldırıyor / ellerimden gökyüzü kayıyor. / ... /

Tan ağarırken düştüm yola / az gittim. / tuz gittim / karanlık yarınlar için. / aklımdaki bütün delileri kendinden kovdum.

/ sopyayla dövdüm kendimi sonra / kaynar kazanlarda kaynattım / damarlarımda kurşuna dizdim ruhumu / -

Kanadım. İki uykuyu kaçırdım. Mutsuz bilinçaltı. / aynam yansıyor odama / odam yansıyor sokağa. / evden çıkarıyorlar ruhumu / saçlarımla dağlara yürüdüm / gövdemin şehvetinde toplumsal şiddette tanık oldum. / kestim lime lime bilinçaltımı. / bir yabancı beden taşıyorum

/ korkuyorum, ölünce / aklımın tarlası, kış güneşi. / sızıyor o yaradan yas tutmayan hatıralar / gitmeye adım attığında "hayır, diyemedim." / *her gün kırdılar* çiçeklerimi. Her gün bir başkası olmayı seçtim. Her gün parça parça böldüler ruhumu. - Ne güzel gün işte, rüzgârlı oda...

/ açmayacaksa o gül kokusu sürmez dedim. -Nakkaşi kim bu kaderin / konuşmak için duymayı bekledim / yarayı taşıyan yerlerim / azgınlaştı üzerimde yollar açtı. Ne kadar bağırırsak birbirimizi o kadar gidemez oluruz!

İlaçların ve cihazların arasında, sızıyor hiçlik...

Ben buradayım! Ben buradayım! Tanrı beni dansa kaldırdı.

TANIK ZAMBAKLAR

(...) üstlerine kılıf geçirilmiş boğucu
eşyayla dolu bir odanın aşk olduğunu
bunun dışında kalan her şeyin anarşi
olduğunu (...)

(Lâle Müldür)

su kristallerine tutunarak uçuşuyor turunc rayihasının keskin notaları, su kristallerine tutunarak... ve ben, üstgerçekçi bir romanın viyole sayfaları arasında yaşadığımızı duyumsuyorum bir öğle sonrası; dışarıda sağanak yağmur yıkarken damları, balkonları, yolları... titreyen ellerimle indiriyorum tozlu pencerenin panjurlarını.... ve sen alacakaranlıkta dokundurunca parmaklarını elektrik düşmesine sarı sıcak bir gündüz düşünce açıyoruz gözlerimizi, gerçek olduğuna inanmanın çok zor olduğu ve hep uyanık kalmak isteyeceğimiz tatlı bir rüyaya...

*Y'a quelque chose de la vie
Dans tes yeux qui rient
Y'a cette petite flamme qui crie*

ah, verdiği nostaljinin aurasıyla bambaşka bir dünyanın kapısını aralıyor o Fransızca şarkı ve bakışlarımızdan dökülen kıvılcıklar delerken *fotoğrafik vizyonun gerçekliğini* dört boyutun da içine akıyor harikulade seli... sonunda kararlılıkla koparıyoruz bitkisel hayata bağlı anın kablolarını, birlikte... beşinci boyut diye fısıldıyor bize, çilgincasına dans etmeye sürüklerken bizi mikro melekler-*nehir zaman*'ın kuantları- hapsoldüğümüz o kalık üçgenin dışına, siyah vazodaki tanık zambakların kıvrılığını dışavuran altın sarısı ışığın aydınlığında...

*Que j'ai besoin de toi
Reste et regarde moi
Y'a quelque chose du bonheur*

Fatoş DURMAZ

AĞLAMANIN SENFONİSİ

Kayboldular,
Kaçacak yer arayan gözyaşlarım.
Bulduğumda bir kalıp buzdular.
Genç, hileli, işlek,
Taşkıdım oysa,
Değildim yelkovan yeniği
Akrebin gölgeli garâreti .
Ne yapmalı ne etmeli
İki kadeh rom içmeli
Üryan kızıl ruh !
Sûret masada kalacak.
Kaç türlü ibrişimden sıyrılacağım,
Denizler taşacak.
Cezayir'e yağmur yağacak,
Ben ağlayacağım.

TAKVİMLERİN TORTUSU

Düşler de bitiyor
ağaçlar yaprağını dökünce
derin kuyulara açılıyor pencereler
sabahın dili yangınca

Kekre uykulara soyunuyor
geceye uzayan kırık merdivenler
yönü belirsiz pusulalar kırılıyor
dağların ovalara devrildiği göçlerde

Bırakılmış günlerin ertesinde
sığmıyor güneşay huzmeli gökyüzüne
sığ sularda boğuluyor
sırtımı dayadığım taştan kale

Lal bir vuslatın
sancısı palazlanıyor ayrılığın kadranda
takvimlerin tortusunda birikiyor
vaktinden önce imgelenen gölgeler

Ahmet Şerif DOĞAN

TABIAT DERSİNDEN SINIFTA KALAN ÇOCUKLAR İKTİDARINDA BİR FAHİŞE

Tabiattan kaldık, ayağa kalkan düşüyor artık
Ahlak en son bıraktığımız yerde kaldı
Bir bir terk ediyoruz göğe yükseldikçe
Makine kokusu geliyor boğazımızdan
Ah be neler çekiyoruz içimize
Kalıplarımız daralıyor ve kusuyor renkler tüm samimiyetini
Bulantı kurtaracak hepimizi, topyekûn bi döksek hissimizi
Kovalanmıyor artık arzu, sırada ne var ise o gelsin
Gidecek halimiz yok, inanın takat sözlükten sıyrıldı

Ve tanrılar ağır ağır terk ediyor bizi, dünyamızı
Birbirimize kaldığımız anki yok oluş: kurtuluş

Tiyatro seven bir genç kız oyuna kalkıyor
Ruhlarımızın kirli pencerelerinden izliyoruz temaşayı
Halkız, haklıyız ve açız
Her şeye, hiçbir şeye ve her hiçe
Anayasada adımızı bulamasak da hayattayız ölümüne

Ve peygamberler terk ediyor ağır ağır bizi, dünyamızı
Birbirimize kaldığımız anki susmanın lügatini yazacağız

ACI SARISI ÜZERİNE

Salih MERCANOĞLU

Bazı kitaplar insanı dinlendiriyor.

Bu yılı hem çalışma açısından hem de ülkedeki sosyal iklim yüzünden herkes gibi ben de yoğun yaşadım. Biriken çizim işlerinden fırsat buldukça kitaplarla soluklandım.

Gençliğimden bu yana şiirlerini takip ettiğim arkadaşım Musa Öz'ün Acı Sarısı kitabı elime geçtiği an okumuş, bir kenara koymuştum. Şiir kitaplarını genelde aldığım gün okuyup masamda birkaç ay bekletir sonra tekrar okurum; sanırım aralıklı ikinci okumalarım da kitabın hikâyesine daha iyi girebiliyorum. Musa Öz'ün Acı Sarısı'nı da okumuştum ama yoğunlukta masamda biraz uzun süre bekledi. Şair, yazdıklarını dinlendirdikten sonra nasıl ele alıyorsa okur da okuduklarını dinlendirip yeniden okuyabilir. İkinci okuyuşlar asla tekrar olmaz.

Musa Öz'ün Hareli Yazlar(1995, Kedi) adlı yapıtını daha önce okumuştum. Acı Sarısı, şairin ikinci şiir kitabı. Acı Sarısı dört bölümden oluşuyor. 2018'den geriye doğru 1978'e, her bölümü yazıldığı tarihlere göre düzenlenmiş.

Musa Öz'de ilk fark edilen, kullandığı sözcüklerin çoğunun köy kökenli olması... İmgelerini de kendi coğrafyası üzerinden çatıyor. Şairin sahiciliği de burada zaten. Şiirinde, kullandığı kırsal sözcükleri halk motifi gibi işlerken öne çıkan fovizimi de sahipleniyor.

"Akıp duran gelincik kanı

Bir tozlu eda

Değer geçer ekinlerin topuklarına" s. 37

İçerisinde ve biçiminde Akdeniz kokusu var ama bölgesel bir sınırı olduğunu sanmıyorum. Karacaoğlan hangi toprakta gezdiyse onun ayak izinde Öz'ün şiiri var. Şair bütün bu yerel, insanı rahatsız etmeyen sözcüklere rağmen modern şiir yazıyor. Kitabın ilk şiirinde bunu hemen fark ediyorsunuz; samimi, yaşanmış ve geleneğinin dilini ilmek ilmek nakşediyor.

"ay şalvarıyla eğiliyor tepeye" s. 28

Şiirlerine tuttuğunuz aynada doğayla genç bir kız ya da gelin görürsünüz; toplumsal acıların göğsünü örtse de şiirlerinin başka boyutu da örtünün altında bir ağıt saklı olduğudur. O ağıt; kırlar, çocukluk ve özlemle birlikte iç içedir.

Genellikle ikili sağlam dizeler ve muhteşem imgeler rafine bir dilden çıktığının kanıtı. Bu yazıya bir dize alsam diğer dizelerin hatırı kalır, diye düşündüm yazıya başlamadan önce. Ama dayanamadım:

"O kelebek yolun taşlı kısmı o kırık aşk

Bir içli şarkıda avlu taşı" S.24

Tek dizeleri okuyup gözünüzü kapayın, mutlaka bir manzara gözünüzde belirecektir.

"Dereler denize akar, gökyüzü dağlara" S.70

Çünkü Musa Öz'ün şiiri özgün ve sağlam olmasının yanında güzel bir filmin fonu, güzel bir şarkının alt yapısı olarak da okunabilir. Dize şiiri yazıyor Musa Öz, fakat dizeler arasında bir kopukluk yok. Hikâyeden çok görüntü, hatta sinematograf bir yapı barındırıyor.

"Omzu yaralı o yaşlı tekne

Eli yüzü düzgün bir şarkıyla çıkıp gelir" S.51

İbrahim TİĞ

EKSİLME

hangi ananın ağıdır eski evlere sinen
kadim bir dostu mezara koyarcasına
harfleri yüksek ovada güvercin telaşı
bir daha eksiliyorum içimden
leyla yanım uçurum!..

bir nehir kıyısı aşk ve özgürlük
hırpani bir yalnızlık, ince sızı ve gök kubbe
şehirler ne kadar küçülürse kiri o kadar azalır
kavruk bir yüz suskunluğun özeti olur
her hikâyede kendime rastlıyorum
ladon kendine köpürüyor bu yüzden

parmaklı avlulara asılır çocukluğun
ve orada uyanır mış'li bir geçmiş
sırtımda kör bir bıçak yarası
sana benzedim her şeyimle anladım
uzun gecelerinden başlayalım öpmeye
ilk yağış gibi aksın ten

sahi, güzelavrat otları neden soldu?

M. Mazhar ALPHAN

UMUT

Bir bayan düşünün
Yatalak
Örgüsünü örüyor
Yerli-yabancı kitaplarını okuyor
Bulmacalarını çözüyor
Almanca TV kanallarını seyrediyor
Kolları parmakları boynunda takıları
Şeytanı bile kıskırtır hayata tutunması
Daha nasıl anlatayım tabutluktaki yaşamını

Burugel'le akraba, Bunuel'in kardeşi desem fazla ileri gitmiş olur muyum? Bilmem, kitap boyunca okuduğum gerçeküstü dizelerde hep bu iki isim aklımda gezindi.

"Sokulup uyuyoruz bir kuşun taç yaprağına."s.24

Kadını özetlerken evrensele uzanır:

"Ayakları çoluk çocuktur kadınların

Omuzları sonbahar" S. 29

Musa Öz şiiri, içinde masal barındıran bir şiir... Tasvir ettiği doğa tertemiz; denizkızıyla, perisiyle, türlü ağaçları, çiçekleriyle kırlara serpiştirilmiş insanın içini aydınlatan bir şiir.

VAROLUŞ

Camdan sulu karı izlerken
 İzlediğim siyah beyaz filmler geliyor aklıma.
 Aklıma şu günlerde çok şey gelip, aklımdan da çok şey
 çıkıyor.
 En çok gidip göremediğim yerler koyuyor
 En çok görüşemediğim insanlar üzüyor.
 Üzmek istedikten sonra hepsi sıralanıyor bir bir,
 Müzedeyim gibi bir resme geçit...
 Eksik kalan çocukluğum, eksik kalan gençliğim
 Dilini anlamadığım memlekette bile daha mutluydum
 Daha mutluydum oğlum çok küçükken.
 Monet'nin nilüferlerini ilk görüşüm geliyor aklıma:
 Baget ekmek yemeden baget ekmek sevdası
 Nilüferlerin yüzdüğü suya bakarken içine düşünüyorum.
 Nietche'nin Zerdüştlü bir kitabını armağan etmişti bi
 arkadaş
 Kitabın tam adı neydi, unuttum.
 Unuttuklarım, dolabın içine tıktığım hiç takılmayan şallar,
 eşarplar gibiler.
 Ağzın meyvemsi bir şeyler kokuyor,
 Ağzın likör kokuyor,
 Ağzın bazen doğru şeyler söylüyor can acıtan.
 Duygu sömürüsü yapılmasın yalnızlıkların
 Yalnızlık çok yalın çünkü çok saf, çok sarhoş bir sözcük
 Öyle bir sözcük ki Kafka taşınıp taşınıp durmuş kendisine.
 Camdan sulu karı izlerken camdaki ışıklı süsler yanıp
 sönüyor,
 Gözlerin bana bakarken geçmişteki gibi oluyor bazen,
 Sokak lambası ise hep bu saatlerde karanlığa bürünüyor.
 Senenin üçüncü günü, yeni senenin.
 Bitmek bilmeyen ve çözülme soruları yumağında
 Bitmek bilmeyen toplantılar yapacağız, yeni hedefler
 koyacağız
 Yeni kararlar alacağız eskilerine benzeyen.
 Ara ara varoluşumu sorguluyorum, ara ara her gün artan
 zamları.
 Tanrı ara ara beni sorguluyor, hissediyorum.

Süleyman Berç HACİL**VELİLER**

Ebeveynler beni sever
 Beni görünce yüzleri güler hâlâ
 Tuhaftır

Şaşırdım ben oysa
 Arkadaşlık etmeyi
 Bırakmıştım çoktan
 İnsanlıkla

İstanbul, Aralık 2021

-SON SELAM-

Kaptan'a...

görünmeyen bir el kapısını kapatıp da
 anahtarını kuyusuna attığında
 o iki penceresini açık bırakıp
 tersyüz etti içini
 astarını ışığa uzatıp
 yüzünü tersine
 pervazına serçeler geldi
 kargalar saksağanlar sincaplar
 kelebekler kondu sinekler çekirgeler
 arılar bal yaban eşek
 sivrilere süneler uğurböcekleri
 sokağın vızıltıları geldi ıhlamların râyihâları
 geceli gündüzlü yağmurlu karlı güneşli
 gülüşmeler ağlamalar homurdanmalar
 korna sesleri geldi leylek taktakları
 yabangüvercinlerinin *huhuuuuları*
 polis ambulans sirenleri mutfak kokuları
 akışkan alışmışlıkların sıradan hayhuyu
 eskicilerin seyyar satıcıların yanıklıkları
 bir boca düş etti hepiciğini anneciğinin kanatlarında
 yatağı kızaklı karbeyaz bir faytondu
 önüne koşulmuş binbir donlu denizatlari
 gözüyle çizdi gözüyle okudu yazdı
 gözüyle karşı çıktı gözüyle itiraz
 gözüyle nanik gözüyle hasss
 gardıyanı oldu lazerden kılıcıyla
 içindeki içine mahpusluğun
 açıkgörüşe gelen dostları da olmasa
 kapalıdevre ekranbaşı dostları
 işten değildi çekiminde tutunmadan durduğu
 çemberinden kendine çarpa çarpa düşürmek
 kıpırdamasa da bir yere
 kıpırdamasa da bir yerini
 tüm sokaklarındaydı bir bir geçtiği
 her narkozda derinlere daldığı
 kayığına bindi de çekip gitti
 son selâmını çakarak karaya

şirhâne

KATİP MAJÖR

Sen hedonist, göz bağcı, pesimist katip
Erke dolu dinç savunman.

84 klasörle sakıyı sıyırmışken
Dev Avukat Karesi raylarında haşlanıp
Bölünüp ayrılmışken vaat edilmiş ülkeden
Islak gözlüklerinle görebilirsin gene de
Tüneldeki ışığı

Adının gavurcası Kazardöni olsa da
84 klasörle mücessem küreyi çatırdatmana
Rağmen, alacağın dev zevki seziyorsun şimdiden

Warum, ben niçin varım ? bölümünü bitirip
Daha sonra yüzlerini Hukuk'la yıkayanlar
Gakgak, guguk ve nanikle karşılandılar

Kör kızın terazisi 9 defa indi çıktı
Ve Vekalet gerçekten benzersiz bir ikrama soyundu
Bent Deltası 'ndan Quintus Barosu 'na
79 pirindola'yı pandispanya budur diye
Gururla kargoladı.
Ve maalesef sana kaldı Sinoş'un bonusu
Konacak, kalkacak kırk pist daha serersin
Bu gidişle. Stentli olukların şimdiden titriyor hazdan.

71 senedir sellere yol açmadan
Yağdırılmış en iri damlalı seçim yatırımı bu
Katipler Meclisi'nden

El Crimen De La Pirindola !

Dola ipi, vur kamçıyı desek de nafile
Terk ettiğin 84 dosyayla tastamam sıyırdığın halde
İstasyon Kahvesi'nde hala Dev Avukat'ın
Çocuk gülüşlerinin o serin gölgesinde
Oturup yoğun kahveler gömüyorsun börkeneğe
Sebemo kayıtları, anketler var elimizde

Baypas neşterlerinin şerbeti yaşken daha
İki kafur melekke daldın ya oynamaya
Topaçların ipleri çekilince
Gör sen asıl şenliği !

Warum, ben niçin varım, çok mu yaklaştı ölüm
Bu gece kiminlesin sen asıl onu söyle
Şeytanlara yavuklu bir dişi yazmanla elbette
Hasma rahmet okutan çiğlikte, melanette
Damgası sıırılsıklam, beş kopyası karbonlu

ŞİİRLER

SAYIKLAMALARIN KALDIRIMI

aşağılara büyüyor
çıkamaz sokağın
eğrileri;

sayıkların paramparça
kaldırımlarıdır evler!

üzgün kerpiçlerden
kavradım çürüyüş
akrebini...

İNSANSIZ AYAKKABILAR

gökyüzü derisinden
kadirga leşleri;

köpürmüş trenler,
sevinç kemikleri!

hırdavatçı istasyonlar...

dönmenin okyanusu,
insansız ayakkabılardır...

GÜÇ DUMANLARI

başak örgüsü
asfaltlarda
pörsümüş taş;

güç dumanları!

fısıldayan şeylerdi
siyaset.

Yayın Yönetmeni : Ramis Dara
Prodüksiyon : İhsan Üren, Zühtü Engüdar - Ersin Erdem,
Zihni Engüdar, Yalçın Oğuz.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü : Halim Çiftçi (Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet. Sok.
Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5- MUDANYA)
Yazışma ve posta kargo adresi : PK 68 16361 Ulucami - BURSA
E- Posta : akatalpa@hotmail.com
Yayın Türü : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 - 7685

Yazıcı çıkışı : Selman Kırtasiye, Kuruçeşme Mh.
Altıparmak Cd.,
16050 Osmangazi - BURSA

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağışladıkları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.